

Gospodarski krog: povezovanje gospodarstva s ciljem razvoja in napredka za vse v Sloveniji

Slovenija 5.0, naša in uspešna

Prvi korak vitka država: debirokratizacija, večja učinkovitost v administrativnih postopkih in uvedba razvojne kapice

Slovenija 5.0, naša in uspešna je iniciativa organizacij Gospodarskega kroga. Cilj je na enem mestu zbrati gospodarske in druge ukrepe za to, da se Slovenija zavihti med 10. najuspešnejših in najbolj zaželenih držav za življenje.

V Gospodarskem krogu so s tem ciljem vzpostavili redno komunikacijo in izmenjavo stališč ter se dogovorili, da bodo oblikovali skupne predloge v šestih sklopih. Prav tako pa odprli širšo razpravo o njih. Tako se bodo zavzemali za Slovenijo, ki bo **vitka in prijazna; zelena in pametna; napredna; sposobna in ambiciozna; zdrava in odprta.**

Vsaka izmed organizacij Gospodarskega kroga se zaveda svojega širšega poslanstva, da z oblikovanjem gospodarskega okolja v Sloveniji sooblikujejo slovenski družbeni prostor. Pri tem se zavedajo, da morajo kot eden od gradnikov družbe prevzeti svoj del odgovornosti in na odprt in konstruktiven način iskati rešitve za večjo blaginjo vseh.

Slovensko gospodarstvo ustvarja rast, na kateri temelji razvoj Slovenije. Povezovanje Gospodarskega kroga je prispevek gospodarstva pri oblikovanju skupnih izhodišč za ključne ukrepe za nadaljnji gospodarski in družbeni razvoj. Gospodarska zbornica Slovenije, Združenje Manager, SBC – Klub slovenskih podjetnikov in AmCham Slovenija verjamejo, da je to skupni cilj vseh v Sloveniji.

Prvo poglavje: Vitka in prijazna Slovenija

Na današnji novinarski konferenci, prvi v seriji dogodkov, so predsedniki organizacij poudarili, da je za vitko in prijazno državo ključna debirokratizacija skupaj z večjo učinkovitostjo v administrativnih postopkih, kar pomembno vpliva na konkurenčnost našega poslovnega okolja.

Prav tako je nujna uvedba socialno-razvojne kapice, ki prispeva k bolj stimulativnemu in motivacijskemu sistemu plačil in k razvoju panog z višjo dodano vrednostjo.

Vsako leto 5 % manj predpisov

Slovenija je v zadnjih tridesetih letih povsem nekontrolirano in nepregledno desetkratno povečala število pravil, predpisov in zakonov, ki urejajo poslovanje. Konec lanskega leta je bilo v Sloveniji okrog 900 veljavnih zakonov ter več kot podzakonskih 22.000 predpisov in drugih aktov, ki se vsakodnevno uporabljajo.

Se je pravna varnost, preglednost in zakonitost poslovanja povečala? Ne. Podjetja in državljani se v tej množici vse težje znajdejo, poslovanje pa je tudi občutno dražje.

V gospodarstvu želimo sodelovati pri pripravi načrta, kako lahko Slovenija postane državljanom in podjetnikom prijazna država in da zmanjšamo obseg pravil, ki otežujejo delovanje, prav tako pa je treba poskrbeti za povečanje njihove kakovosti. Na ravni države bi si morali zastaviti skupni cilj, da vsako leto zmanjšajmo število pravil za 5 %. V petih letih bi tako imeli tako skoraj za četrtno manj pravil. S tem bomo po eni strani znižali stroške in hkrati postali mnogo bolj učinkoviti.

Učinkovitost v administrativnih postopkih

Slovenija potrebuje tudi vrsto sprememb za boljšo učinkovitost v administrativnih postopkih. Postopki, kot so pridobivanja dovoljenj in soglasij, so predolgi, zato marsikdo tudi ne investira v Sloveniji, ker v primerjavi z nekaterimi drugimi državami predolgo čaka na odgovor pristojnih organov – pogosto za eno investicijo na več mestih.

Naša okoljska zakonodaja mora biti oblikovana trajnostno, a hkrati na način, da ne zavira razvoja konkurenčnosti. Trenutno imamo v Sloveniji dvakrat večji delež zaščitene območij kot Avstrija in 40 odstotkov večji delež, kot ga ima Nemčija. Zato je težavno pridobivanje gradbenih dovoljenj, večje je število postopkov, njihovo trajanje je daljše, s tem pa so povezani dodatni stroški.

Administrativne postopke bi morali prenoviti v smeri, da molk organa pomeni strinjanje s predlagano rešitvijo, s tem pa se onemogoči zloraba postopkovnih možnosti za podaljševanje uradne odločitve. Učinkovitost delovanja upravnih organov bi bilo smotrno povečati s spremembo sistema plač v javnem sektorju na način, da se dodatek za uspešnost veže na zadovoljstvo uporabnikov.

Vzpostaviti bi morali tudi enotne poslovne točke (nadgradnja enotne kontaktne točke) za potrebe obveščanja podjetij, izvajanja e-postopkov, e-poročanja podjetij, kar bo pripomoglo k zmanjšanju števila podatkov, ki jih podjetja pošiljajo državnim organom, ter hkrati zagotavljalo vpogled v podatke, njihovo uporabo in izmenjavo na enem mestu. Za to bi bila nujna tudi celovita digitalna nadgradnja storitev 'vse na enem mestu'.

Socialno-razvojna kapica pri 2,5-kratniku povprečne plače

Kot enega nujnih korakov gospodarstvo že vrsto let predlaga postopno uvedbo socialno-razvojne kapice na prispevke za pokojninsko in zdravstveno zavarovanje pri 2,5-kratniku povprečne plače v naslednjih treh letih (pri cca. 4.600 EUR bruto). To je nujna investicija Slovenije v visoko izobražene sposobne posameznike in temelj oblikovanja prijaznega poslovnega in družbenega okolja, ki spodbuja razvoj in pomembno vpliva na delovna mesta z dodano vrednostjo.

Socialno-razvojna kapica pri plači v višini 6.000 EUR bruto, kot jo predlaga Svet za debirokratizacijo oz. vlada, je sicer dobrodošel prvi korak, a ne zajame ključnih poklicev, ki so gonilna sila razvoja - gre za razvojne kadre, inženirje, nenazadnje pa tudi zdravnike in profesorje. Socialna kapica je pravična, saj so kljub neomejenim vplačilom na drugi strani omejene višine socialnih pravic, kot je na primer maksimalna pokojnina. Številni torej od določenega zneskovnega praga naprej vplačujejo v pokojninsko blagajno, ne da bi se jim to sploh poznalo pri bodoči pokojnini.

Z razvojno kapico pa bi imeli zaposleni, ki ustvarjajo dodano vrednost in razvoj, višje neto plače in s tem bi Slovenija ponovno dobila možnost, da ohrani centre znanja in razvoja ter delovna mesta. Prav tako pa, da ohrani in pripelje talente.

Če trenutne javnofinančne razmere po oceni vlade ne omogočajo nižanje višine praga za socialno-razvojno kapico, alternativno predlagamo, da se v zakonodaji predvidi postopno nižanje do 2,5-kratnika v naslednjih nekaj letih. To bi pomenilo neko resno zavezo, da se zavedamo pomena kapice za najbolj razvojno naravnani kader, ter hkrati predvidljivost za snovanje nadaljnjih davčnih ukrepov.

Čim višjo izobrazbo ima posameznik oz. v čim višji plačni razred je uvrščen, toliko višji so zaradi neomejenosti navzgor prispevki za socialno varnost. Podjetja, ki zaposlujejo večji delež višje izobraženih, imajo zato mnogo višje bruto stroške plač, kar negativno vpliva na njihovo konkurenčnost. Ker je slovensko gospodarstvo pretežno izvozno usmerjeno, ima to negativne posledice na izvozno konkurenčnost slovenskih podjetij v primerjavi s konkurenti iz držav, ki socialno-razvojno kapico imajo.

Rezultat je nižja dodana vrednost na zaposlenega, kot bi bila lahko v primeru nižje obremenitve plač. To pa je slabo za vse, ker imamo manj vrhunskih izdelkov in storitev, manj zaslužka v podjetjih, posledično nižje plače, zaradi manjšega priliva javnih prihodkov pa tudi nižje pokojnine.

Na današnji novinarski konferenci so torej predsedniki organizacij, vključenih v Gospodarski krog, poudarili, da je za vitko in prijazno državo ključna debirokratizacija skupaj z večjo učinkovitostjo v administrativnih postopkih, kar pomembno vpliva na konkurenčnost našega poslovnega okolja.

Medeja Lončar, predsednica ZM, je pri tem izpostavila: *»V Združenju Manager smo lani ob pripravi Akcijskega načrta za večjo rast produktivnosti kot eno od predpostavk za izboljšanje našega gospodarskega okolja opredelili nujno zmanjšanje števila predpisov. Že če rečemo, da bi vsako leto zmanjšali število pravil za 5 %, bi v 5 letih imeli skoraj za četrtno manj pravil. Predvsem pa je treba tudi pogledati kakovost vseh teh aktov in se osredotočiti na vsebinsko, ne postopkovno odločanje pristojnih organov.«* Ob debirokratizaciji je poudarila tudi boljšo učinkovitost v administrativnih postopkih in pomen uvedbe razvojne kapice pri 4.600 EUR bruto.

Boštjan Gorjup, predsednik Gospodarske zbornice Slovenije, je prepričan, da bi s to mejo razvojne kapice *»postali primerljivejši z državami, s katerimi tekmujejo in sodelujemo pri razvoju in sledenju kakovosti.«* Izpostavil je še, da *»GZS podpira prizadevanja po zmanjšanju števila predpisov in poenostavitvi poslovanja za MSP. Več sredstev iz načrta za okrevanje moramo nameniti digitalizaciji javne uprave in zasebnega sektorja. Bolj digitalizirana javna uprave pomeni zagotovilo njeni večji učinkovitosti, transparentnosti ter sčasoma tudi vitkosti. Tu nam je lahko zgled Estonija, pri čemer je ta država na 11. mestu po kazalniku kakovosti življenja.«*

Predsednik SBC - Kluba slovenskih podjetnikov **Jure Knez** je na vprašanje, kako Slovenijo želimo čez pet let, odgovoril: *»Uspešno, zeleno, podjetno. Če vse misli strnemo v eno, si želimo ustvariti okolje, kjer najboljši talenti ostanejo in še več - želimo ustvariti destinacijo, kamor prihajajo tuji strokovnjaki. Zakaj je to tako pomembno? Vrhunska tehnologija pomeni visoko dodano vrednost, kar pomeni vlaganje v razvoj, kar pomeni nova delovna mesta in blaginjo.«*

Blaž Brodnjak, predsednik AmCham Slovenija, pa je zaključil, da ima Slovenija izjemen geostrateški položaj, ki je primerljiv s singapurskim. *»Nekatere panoge in nekatera podjetja so v Sloveniji paradni konji, a da bi jih razvijali in spodbujali, potrebujemo primerne kadre, to pa so delovna mesta z visoko dodano vrednostjo. Vprašanje ni torej, ali potrebujemo socialno-razvojno kapico, ampak kdaj in kako jo bomo postavili. Ocenjujemo, da je nujna meja vsaj na 4.600 EUR bruto plače, saj če želimo slovensko blagovno znamko postaviti ob bok tujim znamkam, potrebujemo primerljive talente, ki jih moramo tudi nagraditi. To pa nam brez socialno-razvojne kapice ne bo uspelo in ne bomo dosegli zahtevanega razvojnega tempa.«*

Vsak korak šteje. Začnimo z razvojnimi spremembami takoj.

Gospodarske organizacije, ki se povezujejo v okviru Gospodarskega kroga, so v času epidemije okrepile svoje sodelovanje, s skupnim namenom iskanja najboljših rešitev za ohranjanje kondicije našega gospodarstva in dvigovanja kvalitete življenja. Ob zavedanju, da je ta izjemni izziv, ki ga epidemija predstavlja za vse nas, tudi priložnost za oblikovanje novih razvojnih temeljev, so v skupni želji po konstruktivnem družbenem dialogu poglobile povezovanje v iniciativi za Slovenijo 5.0, našo in uspešno državo.